

ความเห็นทางกฎหมาย

กรณีความไม่ถูกต้องชอบธรรมของกระบวนการแก้ไขเปลี่ยนแปลงผังเมืองรวมจังหวัดสงขลา เพื่อรองรับการขับเคลื่อนโครงการเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจอำเภอจะนะ

มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม (EnLAW)

2 ตุลาคม 2563

ตามที่ปรากฏว่ากรมโยธาธิการและผังเมือง และจังหวัดสงขลาได้ดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวมในเขตจังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2563 โดยมีวาระการประชุมที่สำคัญคือ การพิจารณาให้ความเห็นเรื่องแก้ไขกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2559 ตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 เพื่อรองรับการขับเคลื่อนโครงการเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา โดยอ้างว่าเพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2563 เรื่องสรุปผลการประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กพต.) ครั้งที่ 1/2563 ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กรมโยธาธิการและผังเมือง และจังหวัดสงขลาดำเนินการปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดินในส่วนพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับแผนเร่งด่วนการลงทุนของภาคเอกชน 3 ตำบล (ตำบลนาทับ ตำบลสะกอม และตำบลตลิ่งชัน อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา) ให้เป็นไปตามความเหมาะสมของพื้นที่ตามแผนเร่งด่วนการลงทุนของภาคเอกชนและผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามที่ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เสนอนั้น

มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม (EnLAW) ซึ่งเป็นองค์กรกฎหมายที่ทำงานส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิเสรีภาพและความเป็นธรรมด้านสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน เห็นว่ากระบวนการแก้ไขเปลี่ยนแปลงผังเมืองรวมจังหวัดสงขลาเพื่อรองรับโครงการเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจอำเภอจะนะ ซึ่งเป็นโครงการลงทุนด้านอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ดังกล่าว มีปัญหาความไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรมต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมหลายประการ ดังนี้

1. การแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดสงขลาตามมติคณะรัฐมนตรี เพื่อรองรับโครงการเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจอำเภอจะนะ มิได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายผังเมือง

แม้ว่ากรมโยธาธิการและผังเมืองจะอ้างว่าการดำเนินการแก้ไขกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2559 เป็นไปตามอำนาจหน้าที่และขั้นตอนตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 โดยถือเป็นกรณีการแก้ไขผังเมืองรวมเฉพาะบริเวณหรือเฉพาะส่วนหนึ่งส่วนใดให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่ข้อเท็จจริง

ปรากฏชัดแจ้งว่าการแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดสงขลาในครั้งนี้นั้นเป็นไปเพื่อรองรับโครงการลงทุนด้านอุตสาหกรรมของภาคเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจอำเภอจะนะ เพื่อแก้ไขข้อขัดขัดทางกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุน เนื่องจากตามกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2559 ซึ่งตราขึ้นโดยผ่านกระบวนการศึกษาศักยภาพความเหมาะสมของพื้นที่และการมีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในขั้นตอนการวางและจัดทำผังเมืองรวมมาแล้วนั้นได้กำหนดให้พื้นที่ส่วนใหญ่ในบริเวณตำบลนาทับ ตำบลสะกอม และตำบลลิงชัน อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เป็นพื้นที่สีเขียวหรือเขตชนบทและเกษตรกรรม และมีข้อกำหนดห้ามดำเนินโครงการด้านอุตสาหกรรม ภาครัฐและเอกชนที่ต้องการลงทุนในพื้นที่ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงประเภทและข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ 3 ตำบลของอำเภอจะนะ ให้สามารถอนุมัติอนุญาตการประกอบกิจการด้านอุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องให้ได้ก่อน เพื่อให้สามารถเดินหน้าโครงการต่อไปได้ ทั้งนี้แม้ว่าการแก้ไขข้อกำหนดของผังเมืองรวมจะขัดแย้งต่อข้อมูลศักยภาพความเหมาะสมของพื้นที่ในด้านเกษตรกรรมและทรัพยากรทางทะเล และจะนำไปสู่การดำเนินโครงการที่ไม่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่อย่างกว้างขวางก็ตาม

ข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดสงขลาที่กรมโยธาธิการและผังเมืองกำลังดำเนินการอยู่นี้มิได้เกิดขึ้นจากเหตุสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอันเป็นเงื่อนไขตามกฎหมายพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 มาตรา 35 ที่ถูกยกขึ้นอ้างเป็นฐานอำนาจในการดำเนินการแต่อย่างใด กับทั้งยังเป็นการฝ่าฝืนต่อเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของกฎหมายผังเมืองในการทำหน้าที่วางกรอบและนโยบายการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย

2. ผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจอำเภอจะนะที่ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) นำมาประกอบการเสนอเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2563 มีปัญหาความไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่อาจนำมาอ้างอิงเป็นฐานในการแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดสงขลาได้

2.1 ไม่มีการศึกษาและเผยแพร่ข้อมูลผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการฯ อย่างครอบคลุมเพียงพอ เพื่อประกอบการใช้สิทธิแสดงความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพของประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย

ข้อมูลที่ ศอ.บต. เผยแพร่และนำเสนอประกอบการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเมื่อเดือนกรกฎาคม 2563 ไม่มีการให้ข้อมูลรายละเอียดของโครงการ โดยเฉพาะในส่วนผลกระทบและ

มาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการที่ชัดเจนเพียงพอให้ประชาชนสามารถทำความเข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เพื่อนำไปวิเคราะห์และประเมินผลกระทบความเสี่ยงประกอบการแสดงความคิดเห็นข้อห่วงกังวลได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งไม่เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.2548 ข้อ 7 ที่กำหนดว่า

“ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชนอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้... (7) ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในสถานที่ที่จะดำเนินโครงการและพื้นที่ใกล้เคียง และประชาชนทั่วไป รวมทั้งมาตรการป้องกันแก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าว...”

โครงการนี้เป็นโครงการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่บนพื้นที่กว่า 16,000 ไร่ ประกอบด้วยอุตสาหกรรมหนักและเบา และมีท่าเรือน้ำลึกอีก 3 ท่า แต่ข้อมูลที่ ศอ.บต. นำมารับฟังความคิดเห็นซึ่งเป็นเอกสารเดียวกันกับรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ (Feasibility Study) กลับให้ข้อมูลผลกระทบและมาตรการป้องกันแก้ไขไว้เพียงเล็กน้อย ซึ่งไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจถึงผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่จะเกิดขึ้น และยอมทำให้ประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลซึ่งเป็นศักยภาพสำคัญของจระนะ แต่กลับไม่มีการศึกษาและให้ข้อมูลไว้ ซึ่งเหตุที่ไม่มีการให้ข้อมูลผลกระทบที่ชัดเจนได้เนื่องจากยังไม่มีการศึกษาจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดย ศอ.บต. อ้างว่ายังไม่ใช้ขั้นตอนการอนุมัติอนุญาตโครงการ จึงยังไม่ต้องมีรายงานการประเมินผลกระทบ ทั้งๆ ที่การรับฟังความคิดเห็นที่จัดขึ้นเกี่ยวพันไปถึงการเปลี่ยนแปลงผังเมืองจากสีเขียวพื้นที่เกษตรกรรมไปเป็นเขตอุตสาหกรรม และตามแผนโครงการก็มีการกำหนดประเภทอุตสาหกรรมที่จะเข้ามาดำเนินการเอาไว้แล้ว ซึ่งในกระบวนการให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นที่เกิดขึ้น ศอ.บต. ก็ได้ชี้แจงต่อประชาชนอย่างตรงไปตรงมาว่าการรับฟังความคิดเห็นจะนำไปสู่การแก้ไขผังเมืองด้วย

การดำเนินโครงการขนาดใหญ่ที่จะกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนและทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดสงขลาและจังหวัดใกล้เคียงอย่างกว้างขวางเช่นนี้ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมืองเดิมจากพื้นที่เกษตรกรรมเป็นเขตอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ย่อมอาจก่อให้เกิดมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมระบบนิเวศและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และโดยลักษณะแผนโครงการเป็นการทำอุตสาหกรรมและท่าเรือน้ำลึกหลายโครงการขึ้นพร้อมกัน การศึกษาประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจึงต้องกำหนดขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมโครงการทั้งหมดในแผนมิใช่ทำการศึกษาผลกระทบแต่ละโครงการย่อยแยกขาดจากกัน

นอกจากนี้ การประเมินผลกระทบต้องคำนวณรวมต้นทุนทางสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และสังคม ด้วยว่าความเสียหายที่จะเกิดขึ้นคุ้มค่าหรือไม่ ตัวเลขการจ้างงานที่คาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นคุ้มค่างับจำนวนคนที่จะต้องสูญเสียอาชีพในปัจจุบันและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่จะเสียหายหรือไม่ และควรต้องพิจารณาถึงศักยภาพของหน่วยงานรัฐในการกำกับดูแลไม่ให้เกิดผลกระทบ รวมถึงศักยภาพในการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นด้วย ดังนั้นก่อนที่รัฐจะดำเนินโครงการดังกล่าวจึงจำเป็นต้องดำเนินการศึกษาประเมินศักยภาพของพื้นที่และผลกระทบที่จะเกิดขึ้น หรือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) ให้ครอบคลุมและละเอียดรอบคอบเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจดำเนินโครงการ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560 มาตรา 58 ให้แล้วเสร็จก่อน โดยต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA ดังกล่าวด้วย จึงนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจดำเนินการนโยบาย แผน และโครงการต่างๆ ให้สอดคล้องกับผลการศึกษา ซึ่งรวมถึงทางเลือกการไม่ดำเนินโครงการหรือแผนพัฒนานั้นหากมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง และไม่มีมาตรการป้องกันแก้ไขที่มีประสิทธิภาพ

2.2 กระบวนการรับฟังความคิดเห็นต่อโครงการฯ ที่จัดขึ้นโดย ศอ.บต. มีการละเมิดสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชน อันเป็นการขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

ในการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเมื่อเดือนกรกฎาคม 2563 ศอ.บต. กำหนดเงื่อนไขข้อจำกัดว่าประชาชนผู้สิทธิเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อโครงการฯ ว่าต้องเป็นผู้ที่มีที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการซึ่งประกอบด้วยตำบลสะกอม ตำบลตลิ่งชัน และตำบลนาทับ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เท่านั้น และ ศอ.บต. มีกำหนดจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นเฉพาะในพื้นที่ 3 ตำบลที่เป็นพื้นที่ดำเนินโครงการเท่านั้นโดยมิได้พิจารณาถึงขอบเขตผลกระทบตามความเป็นจริง ถือเป็น การละเมิดสิทธิของประชาชนและชุมชนอื่นที่แม้มิได้มีที่อยู่อาศัยในพื้นที่ 3 ตำบลแต่ก็อาจเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการที่ต้องมีสิทธิแสดงความคิดเห็นต่อโครงการได้ด้วย เนื่องจากโครงการนี้ถือเป็นโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ที่จะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตและสุขภาพของประชาชนอย่างกว้างขวางและมีผลกระทบเชื่อมโยงกันในหลายมิติโดยมิได้ถูกจำกัดไว้ตามขอบเขตพื้นที่การปกครอง 3 ตำบลเท่านั้น และโดยเฉพาะเมื่อการรับฟังความคิดเห็นที่จัดขึ้นมีผลเกี่ยวกันถึงการแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดสงขลาด้วยกรณีจึงย่อมต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในตำบลและอำเภออื่นในจังหวัดสงขลารับรู้ข้อมูลและสามารถใช้สิทธิมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อโครงการได้ด้วยตั้งแต่ในขั้นเริ่มต้น

การกำหนดเงื่อนไขลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการขัดแย้งหรือจำกัดสิทธิเกินไปกว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา 58 และกฎหมายที่ ศอ.บต. อ้างเป็นฐานในการจัดรับฟังความคิดเห็นคือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.2548 ซึ่งได้กำหนดนิยาม “ผู้มีส่วนได้เสีย” ไว้ว่าหมายถึง “ผู้ซึ่งอาจได้รับความเดือดร้อนหรือความเสียหายโดยตรงจากการดำเนินโครงการของรัฐ” โดยมีได้จำกัดสิทธิการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นไว้เฉพาะผู้ที่มีภูมิลำเนาที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตั้งโครงการเท่านั้น และการที่จะสามารถกำหนดขอบเขตกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการที่มีสิทธิร่วมแสดงความคิดเห็นให้ครอบคลุมได้นั้นก็จำเป็นจะต้องมีการศึกษาประเมินผลกระทบของโครงการในเบื้องต้นก่อน แต่ คอ.บต. กลับเร่งรีบจัดการรับฟังความคิดเห็นโดยที่ยังไม่มีการประเมินขอบเขตผลกระทบและเลือกที่จะจำกัดการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ตามเส้นแบ่งเขตการปกครองของพื้นที่ 3 ตำบลเท่านั้น

นอกจากนี้ยังปรากฏข้อมูลด้วยว่าในการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของ คอ.บต. เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2563 ได้มีการจัดวางกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวนมาก ปิดกั้นถนนและตั้งด่านตรวจหลายจุด ซึ่งแม้ คอ.บต. จะระบุว่า เป็นมาตรการรักษาความปลอดภัย แต่ก็ทำให้การเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็นมีความยากลำบากและเป็นบรรยากาศมีลักษณะไม่เปิดกว้าง โดยเฉพาะสำหรับเครือข่ายภาคประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการมีรายงานว่าถูกสกัดกั้นและมีเจ้าหน้าที่นอกเครื่องแบบเดินทางไปพบที่บ้านพักอาศัยก่อนวันจัดเวทีด้วย

3. การแก้ไขผังเมืองรวมเพื่อรองรับโครงการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีความเสี่ยงสูงในการก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และวิถีชีวิตของประชาชน จำเป็นต้องมีการศึกษาศักยภาพพื้นที่และประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ และต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสียได้รับรู้ข้อมูลและมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางด้วยก่อนการพิจารณาตัดสินใจ

แม้ว่าการแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดสงขลาที่กรมโยธาธิการและผังเมืองกำลังดำเนินการจะเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้สอดคล้องเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี แต่โดยที่การแก้ไขผังเมืองครั้งนี้เป็นที่ขัดแย้งแล้วว่าจะนำไปสู่การเปลี่ยนพื้นที่สีเขียวเขตชนบทและเกษตรกรรมให้เป็นพื้นที่รองรับการลงทุนด้านอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีความเสี่ยงสูงในการก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และวิถีชีวิตของประชาชน กรณีจึงมีลักษณะเป็น “การดำเนินการของรัฐที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง” ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 58 ซึ่งบัญญัติกำหนดหน้าที่ให้รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการด้วย นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2562 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่

และความรับผิดชอบของกรมโยธาธิการและผังเมืองไว้โดยตรง ก็ได้บัญญัติรับรองทั้งเรื่องสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนและการคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นหลักการพื้นฐานในการวางและจัดทำผังเมือง รวมถึงการแก้ไขผังเมืองรวมเอาไว้ด้วยอย่างชัดเจนตามมาตรา 9 วรรคแรก ที่บัญญัติว่า

“การวางและจัดทำผังนโยบายการใช้ประโยชน์พื้นที่ตามมาตรา 8 (1) และผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามมาตรา 8 (2) ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการผังเมืองกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติ โดยให้คำนึงถึงผู้ที่จะได้รับผลกระทบในผังแต่ละประเภท และต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบด้วยวิธีการที่หลากหลายและทั่วถึง โดยมีข้อมูลเพียงพอต่อการที่ประชาชนจะเข้าใจถึงผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ และแนวทางการเยียวยาความเดือดร้อน หรือความเสียหายแก่ประชาชนหรือชุมชน”

แต่จนถึงปัจจุบันทั้งกรมโยธาธิการและผังเมือง และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ตลอดจนคณะรัฐมนตรีกลับมิได้ดำเนินการศึกษาประเมินผลกระทบและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่รัฐธรรมนูญฯ มาตรา 58 บัญญัติไว้ ก่อนการประกาศเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจอำเภอจะนะและการดำเนินการแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดสงขลา ทั้งยังไม่ปรากฏว่าในการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวมในเขตจังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2563 ได้มีการนำข้อมูลการศึกษาผลกระทบของโครงการเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจอำเภอจะนะมาประกอบการพิจารณาแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดสงขลาหรือไม่ หรือเป็นเพียงการพิจารณาไปตามมติคณะรัฐมนตรีและข้อมูลของ ศอ.บต. โดยมิได้คำนึงถึงผลกระทบต่อความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อการบรรลุเจตนารมณ์ในการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองเพื่อให้เกิดการพัฒนาควบคู่กับการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน อันเป็นพันธกิจหลักของกรมโยธาธิการและผังเมือง

จากเหตุผลความไม่ชอบด้วยกฎหมายและความไม่เป็นธรรมต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมดังกล่าว มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อมจึงขอเรียกร้องให้กรมโยธาธิการและผังเมืองยุติกระบวนการแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดสงขลาเพื่อรองรับโครงการเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจอำเภอจะนะที่กำลังดำเนินการอยู่ทั้งหมดโดยทันที และขอให้กรมโยธาธิการและผังเมืองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเคารพต่อหลักการและเจตนารมณ์ของสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิชุมชน และการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง